

TEMA 3

LÈXIC

1. Hematoma (Subs. Masc.): Acumulació de sanc en un teixit per trencament d'un vas sanguíneu; si és visible en la pell rep el nom de moradura, verdanc, blaüra, blaüró...
2. Pistatxo (Subs. Masc): Fruit del pistatxer, drupa amb una corfa dura que conté una llavor comestible de color verdós.
 - De color verd groguenc, com la llavor d'este fruit. *Una camisa de color pistatxo.*
3. Fosforescent (Adj.): Que té fosforescència.
 - Fosforescència (Subs. Fem.): Luminescència de certs cossos, com ara el fòsfor, exposats a la llum o a altres radiacions, que continua després de l'exposició.
4. Folgat, -ada (Adj.): Ample i sobrat, especialment un vestit o una peça de vestir. *El pantaló li ve folgat de camals.*
 - Còmode, benestant. *Una situació folgada.*
 - **menjar-se-les folgades.** Obtindre fàcilment allò que es desitja.
5. Virtual (Adj.): Que s'ha creat artificialment, per analogia amb el món real, i es representa en un sistema audiovisual. *Imatge virtual.*
 - **realitat virtual:** Simulació de la realitat utilitzant sistemes informàtics.

TEXTOS

6. bafarada (subs): En les historietes il·lustrades, espai tancat que conté els diàlegs o els pensaments d'un personatge. *bocadillo*
7. esdevindre (verb)=passar esdeveniment
(susb): cosa que ha passat, un fet important. *L'arribada dels homes a la Lluna va ser un gran esdeveniment.* *aconteixement*

GRAMÀTICA

8. Independència (subs. fem.): Qualitat d'independent. *La independència de la institució es va veure alterada.*
 - Condició d'independent. *Vol la independència que dóna un bon treball.*

- Situació d'una col·lectivitat, d'un poble o d'un país no sotmesos a l'autoritat d'altres. *Els manifestants demanaven la independència davant de l'ambaixada.*

9. Tancat, -ada (adj.): Impermeable a corrents ideològics nous, a noves idees. *Una mentalitat tancada.*

- Reservat, introvertit. *És una persona tímida i tancada amb qui resulta difícil intimar.*

- Que s'articula (una vocal) amb la boca més tancada respecte a unes altres considerades obertes.

- (Subs. masc.) Tanca. *Un tancat de ferro envoltava la font*

Terreny envoltat de parets, de reixes o de tanques. *Tenia el bestiar en un tancat.*

- **a porta tancada:** Que es realitza (una reunió, un juí o un debat) en secret, amb exclusió.

10. Sinistre (Adj.) = esquerre

- Que anuncia una desgràcia. *Un auguri sinistre.*

- Funest, atziac. *L'assassí era un personatge sinistre.*

- (Subs. masc.) Fet catastròfic, accident greu.

- **sinistre total.** Sinistre en el qual el cost de la reparació del dany supera el cost del mateix objecte adquirit de nou.

11. costum (Subs. Masc.): Manera habitual d'obrar establida per un llarg ús o per la repetició continuada dels mateixos actes. *Té el costum d'alçar-se molt matí. Ho fa per costum.*

- **de costum:** Habitualment. *No estava tan alegre com de costum.*

ORTOGRAFIA

12. cendrer (subs. masc.) recipient de forma diversa, on es posa la cendra dels cigarrets i dels puros. *També s'hi deixen les puntes apagades dels cigarrets i dels puros.* ~~eenieere~~

13. butaca(subs): cadira gran que amb braços i el respatllet una mica inclinat cap enrere. Sovint les butaques estan encoixinades. ~~siHó~~

14. ginjoler (Subs. Masc.): Arbre caducifoli (*Zizyphus jujuba*), de branques en zig-zag, fulles ovades o oblongues, dentades i d'un verd lluent, flors menudes groguenques, en glomèruls axil·lars, originari de l'Àsia central, el fruit del qual és el gínjol.

15. Flaire (subs): Olor. *La flaire de les roses és molt agradable.*

16. Cuir (subs): pell d'un animal gros, com el bou i la vaca, que es neteja i prepara per a fer-ne cinturons, pilotes i altres objectes. El cuir és gruixut i fort.// El **cuir cabellut** és la pell del cap, d'on naixen els cabells. ~~cuere~~

17. Seure (verb)= asseure/asseure's. Una persona seu quan està en una cadira o en un altre suport amb tot el pes del cos descansant sobre la part de baix del tronc. *Quan seiem a terra dobleguem les cames. Sentar-se*

- Seient (subs): qualsevol moble o altre objecte fet per a seure-hi, com les cadires, les butaques i els tamborets. *Als teatres hi ha molts seients per als espectadors. ~~assiento~~*

18. Peüngla (subs)= peülla. Coberta dura, com una ungla, que protegeix el peu d'alguns mamífers com els cavalls i les cabres. ~~peuny~~

19. Ungüent (subs): substància espessa i blaneta que s'aplica damunt de la pell per a curar alguna malaltia o per a calmar un dolor.

20. Coure (sub): El coure és un element metàl·lic de color roig com la terra que es pot estirar en fils i combinar molt bé amb altres metalls. És bon conductor de l'electricitat i de la calor. *Els fils elèctrics són de coure. ~~cobre~~*

21. Sutja (subs): substància de color negre que es fa a les parets de les xemeneies de les llars de foc i dels tubs de les estufes de llenya o de carbó. *La sutja embruta molt i s'ha de netejar de tant en tant. ~~hollin~~*

22. Clòtxina (subs): Petxina grossa. ~~mejilló~~

23. Magatzem (subs): local gran on es guarden, es processen o es conserven mercaderies i productes diversos. *Les fàbriques han de tenir magatzem per a deixar-hi els productes acabats. ~~almacén~~*

24. Bassa (subs)= toll Clot ple d'aigua en un carrer, en una carretera o en un lloc semblant. Quan passa un cotxe per una bassa/un toll alça molta aigua i ens pot banyar. ~~xaire~~

25. Despatxar (verb): Acomiadar algú d'algun lloc, fer-lo fora. *Quan despatxen una persona de l'empresa on treballava, es queda sense feina. ~~Despedir~~ //Vendre en una botiga. Al forn, et despatxen quan t'arriba el torn. // Acabar una feina, enllestir-la. Un treball urgent s'ha de despatxar de seguida.*

LITERATURA

26. Estereotipat (adj): Que segueix un model preestablert, conegut i formalitzat, que s'adopta d'una manera fixa. *Una frase feta és una frase estereotipada.*

27. Exòtic (adj): Que és d'un país diferent del nostre, que és estrany, poc conegut per nosaltres. *L'estruç és un ocell exòtic.*

28. Monstre (subs/adj): ésser fantàstic molt lleig i estrany que fa por. *Hi ha novel·les i pel·lícules on surten monstres com l'home llop i Frankenstein.* // Es diu que una persona és un monstre quan és molt lletja o molt roïna. *Un assassí és un monstre.* ~~mònstruo~~
29. Remot (adj): Que està lluny, a una gran distància. *L'edat de la pedra és molt remota.* // Que no és massa probable, que segurament no passarà. *Si hi ha un perill remot d'inundacions, no cal prendre excessives precaucions.*
30. Travessar (verb): Passar a través d'alguna cosa, traspassar. *Per a anar d'un país a un altre, s'ha de travessar la frontera.* ~~atravessar~~
31. Cambra (subs): (entre altres) Dipòsit fix d'una arma de foc on s'allotgen els cartutxos abans de passar a la recambra. *Va col·locar una bala a la cambra i la va fer rodar per començar el joc macabre de la ruleta russa.* ~~camara~~
32. oscil·lar (verb): Moure's amunt i avall a partir d'un punt que queda fix. *Els gronxadors i els pèndols oscil·len.* // Variar entre uns límits. *La temperatura d'un hivernacle per a clavells pot oscil·lar entre 15 i 25 graus.*
33. Prodigios (adj): Que és meravellós i extraordinari, molt gran i molt bo. *Si algú té una memòria prodigiosa recorda moltes coses.*
34. Un avantatge (subs): Cosa o circumstància que és bona, que ens afavoreix respecte dels altres. *Viure prop de l'escola és un avantatge.* ~~una ventaja~~
35. Estandaritzat (adj): Que és ordinari, normal, que té les mateixes característiques que molts altres. *Les peces de molts aparells són estandaritzades, i així es poden canviar fàcilment.*
36. Manufacturat (adj): Es diu que un producte és manufacturat quan ha estat fet en una fàbrica. *Els automòbils es poden exportar manufacturats o en peces separades que es munten en un altre país.*
37. Gairebé (adv): No ben bé, no del tot, quasi però faltant-hi poc. *Ja ha arribat gairebé tothom.*
38. arrossegar-se (verb): moure's i avançar amb el cos en contacte amb el terra, com fan els animals que no tenen potes. *Les serps, per exemple, s'arrosseguen.* ~~Arrastrar-se~~
39. ampit (subs): L'ampit d'una finestra és la part plana del cantó de baix, on ens podem recolzar o on podem posar testos.
40. **de quatre grapes** (locució adverbial): vol dir amb els dos peus i les dues mans tocant a terra. *Encara no caminava i anava tot el dia de quatre grapes amunt i avall.* ~~A gatas - a quatre pates.~~

41. **fer a consciència** (locució adverbial): Una cosa està feta a consciència quan està molt ben feta. *Vaig buscar a consciència per tots els racons i no vaig trobar les claus que havia perdut.*

42. Càmera (subs): aparell per a fer pel·lícules o fotografies. *Hi ha càmeres de vídeo, de televisió, de cine i de fotografia.* ~~àmara~~

43. Esquerdat (adj)= clivellat. Que té esquerdes, que té clivelles. *Té els llavis esquerdats/clevillats del fred.* ~~agrietat~~

– Esquerda (subs)=clevilla Una esquerda/clevilla és un tall, una obertura llarga, que es fa en una paret, a la terra, als llavis, a la pell, ... *Els edificis vells tenen esquerdes/clivelles a les parets i als sostres.* ~~grieta~~

44. Evacuar (verb): Fer eixir unes persones del lloc on eren. *Quan hi ha un incendi en un pis, els bombers evacuen els veïns de l'edifici.*// Fer caca. Es diu quan es parla tècnicament. *Als pacients hospitalitzats se'ls controla que evacuen tots els dies.*

45. Baptisme (subs): sagrament de l'Església catòlica que fa que una persona siga cristiana. ~~bautisme~~

46. Armilla (subs)= jupetí, peça de vestir sense mànigues que cobreix el pit i l'esquena. Normalment es corda al davant amb botons i es porta sobre d'una camisa. ~~alece~~

47. Sengles (det.): Un per a cada una de dues o més persones o coses. *Tres xiques amb sengles bicicletes: cada una la seua bicicleta.*

48. rodet: peça en forma cilíndrica, sovint amb un forat al centre, per a enrotllar-hi fil, cordill, filferro, paper o una altra matèria flexible. *A les merceries, venen rodets de fil de molts colors. Els rodets de fotografia van protegits de la llum.* ~~erret~~

LLENGUA i SOCIETAT

49. prejudici (subs): idea, opinió o manera de fer que tenen algunes persones i que fa que preferisquen una cosa o una altra sense saber per què. Tenir prejudicis contra algú és pensar que és mala persona sense conèixer-lo de res.

50. Rebuig (subs): El rebuig és el fet de rebutjar. *El rebuig dels pares és una cosa molt dolorosa per a un fill.* ~~retxàs~~

- Rebutjar (verb): No voler, no acceptar, una persona o una cosa perquè és roïna, perquè no ens agrada o perquè ens pot fer mal. *Les persones pacifistes rebutgen la guerra.* ~~retxassar~~